

STANDARD LABORATORNÍHO VYŠETŘENÍ

<u>Téma:</u>	GYNEKOLOGICKÁ CYTOLOGIE
<u>Součást tématu:</u>	Cervikovaginální cytologický screening
<u>Místo použití:</u>	Cytologická laboratoř a patologicko-anatomická laboratoř

1) PERSONÁLNÍ A KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY

A. Lékař z oboru patologické anatomie s atestací I a osvědčením o funkční atestaci z cytologie dle platných norem

B. Lékař z oboru patologické anatomie s atestací II

C. Lékař s atestací II z gyn. por. nebo klinické onkologie a osvědčením, o funkční specializaci z cytologie dle platných norem

D. Vysokoškolák nelékař, absolvent národního standardu cytotechnolog

E. Zdravotní laborant, absolvent národního standardu cytotechnolog

Každá laboratoř provádějící gynekologické cytologie musí zaměstnávat na plný úvazek nejméně jednoho lékaře oprávněného k provádění gynekologických cytologií (viz bod 1A-C), který je celou pracovní dobu v laboratoři přítomen. Je možné též zaměstnávat 2 lékaře, kteří si úvazek mohou rozdělit. Vždy však nejméně 1 lékař musí být během celé pracovní doby na pracovišti přítomen.

2) TECHNICKÉ PŘEDPOKLADY

A) Nutné technické předpoklady

- barvící automat
- sekretářská služba s návazností na účetnictví
- laboratorní prostory a personál pro jejich údržbu odpovídající existujícím normám a požadavkům
- laboratorní nábytek
- prostory pro archivaci skel a průvodek
- mikroskopy pro základní hodnocení, kde každý nositel výkonů musí mít svůj mikroskop. Dále do vybavení laboratoře patří alespoň jeden badatelský mikroskop s možností fotodokumentace
- počítač a softwarové vybavení dovolující provádět všechny základní statistiky a okamžité vyhledání předchozího vyšetření
- laboratoř je způsobilá k výkonu pouze provádí-li 15.000 nebo více vyšetření ročně. Jedním vyšetřením se myslí cytologický vzorek (vzorky) od jednoho rodného čísla v daném roce. Laboratoři se rozumí jedno laboratorní zařízení, mající jednu smlouvu se zdravotními pojišťovnami a všechna vyšetření vede v jediné každodenně aktualizované počítačové databázi.

B) Nepovinné technické předpoklady

- odpovídající vybavení pro provádění genotypizace HPV virů. Povoleno je provádět tuto genotypizaci pouze ve sporných případech (ASC-US a AGC-NOS) nejvýše u 4% cytologicky vyšetřovaných pacientů. Toto vyšetření nemusí provádět každá cytologická a patologicko-anatomická laboratoř, ale je možné si toto vyšetření zajistit u jiných laboratořích. I v těchto případech, kdy cytologické vyšetření provádí jiná laboratoř, je možné tato vyžádaná vyšetření provádět maximálně u 4% cytologicky vyšetřovaných pacientů z celkového počtu pacientů té laboratoře, která o tato vyšetření žádá.

3) POPIS PROVÁDĚNÍ CYTOLOGICKÉHO VYŠETŘENÍ

Definice metody: Je to vyšetřovací metoda, při které se pomocí mikroskopu hodnotí preparované a barevně znázorněné buněčné populace získané stěrem či výtěrem z genitálního traktu ženy.

Laboratoř provádí vyšetření následujícím způsobem:

V laboratoři je zkontrolován počet preparátů, jejich označení, průvodky, stav po převzetí. Preparát je zasunut do stojánku na barvení a předán do barvicí linky. Preparáty jsou obarveny polychromatickou metodou dle Papanicolaua nebo jeho modifikací. Odečítání preparátů na základě jiného barvení (Giemsa atd.) je pro gynekologickou cytologii nepřípustné. Po ukončení barvení následuje nanesení montážního média, a pak je preparát vhodným způsobem překryt a označen. Po barvicím procesu je, celý preparát prohlédnut pod mikroskopem v základním zvětšení 100-150x, 400x.

1. Všechny suspektní případy (přibližně 10%) je laborantkami (viz 1D a 1E) předáno ke zhodnocení lékaři (1A-C) a navíc 10% náhodně vybraných preparátů podléhá povinně dvojí kontrole (rescreening). Preparáty jsou zpětně kontrolovány v těch případech, kde se objeví nesouhlas histologického a cytologického nálezu.
2. Nálezy jsou hodnoceny slovním vyjádřením dle Bethesda systému.
3. Doporučené množství případů, které laborantka může vyšetřit je maximálně 80 případů denně v rámci primárního screeningu a 40 případů v rámci druhého čtení.
4. Nález je pak předán zpět příslušnému pracovišti gynekologa na papírové průvodce. Ta může být doplněna předáním výsledků na magnetickém médiu. Cytologická laboratoř určuje formát a obsah průvodek. Preparáty jsou archivovány po dobu 5 let. Dokumentaci nálezu je třeba archivovat nejméně 10 let. Dokumentace po tuto dobu může být archivována buď na magnetickém médiu nebo na vytištěných průvodkách.